



Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union



**BUSINESS EDUCATION FOR SUSTAINABILITY: TEACHING CORPORATE
SOCIAL RESPONSIBILITY AND SOCIAL ENTREPRENEURSHIP FOR
SUSTAINABLE LOCAL AND REGIONAL DEVELOPMENT**

(BEST)

Κοινωνική Επιχειρηματικότητα

Περίγραμμα Μαθήματος

(για ακαδημαϊκούς σκοπούς και για επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση: 30 ακαδημαϊκές ώρες σε τάξη. 30 ακαδημαϊκές ώρες προσωπικής μάθησης

για μη τυπική εκπαίδευση και ενδοεπιχειρησιακή κατάρτιση: 15 ακαδημαϊκές ώρες σε τάξη. 15 ακαδημαϊκές ώρες προσωπικής μάθησης)

Επισκόπηση και Δομή Μαθήματος

Στο πλαίσιο της παρατεταμένης οικονομικής κρίσης και των αυξανόμενων μελλοντικών προκλήσεων, η δημόσια χρηματοδότηση αδυνατεί να αντιμετωπίσει ικανοποιητικά τα κοινωνικά προβλήματα, ενώ οι πρωτοβουλίες του μη κερδοσκοπικού τομέα χαρακτηρίζονται από πολύ χαμηλή βιωσιμότητα και εξάρτηση από χορηγούς, με αμφίβολα αποτελέσματα ή στην καλύτερη περίπτωση με οριακή επιτυχία. Οι κοινωνίες στην Ευρώπη – και πέρα από αυτήν – στρέφονται προς τις επιχειρήσεις για να αναλάβουν μεγαλύτερο μερίδιο της ευθύνης για κοινωνική πρόνοια και περιβαλλοντική βιωσιμότητα. Μια κατηγορία επιχειρήσεων – οι λεγόμενες κοινωνικές επιχειρήσεις – καταφέρνουν να δημιουργήσουν επιτύχουν έναν κοινωνικό ή / και περιβαλλοντικό αντίκτυπο και συχνά εφαρμόζουν καινοτόμες λύσεις σε πιεστικά κοινωνικά προβλήματα, καταφέροντας παράλληλα να λειτουργούν με επιχειρηματικό τρόπο, που κατευθύνεται από την αγορά.

Το συγκεκριμένο μάθημα αποτελεί μια εισαγωγή στο πεδίο της κοινωνικής επιχειρηματικότητας και στις βέλτιστες πρακτικές ανάπτυξης επιτυχημένων επιχειρήσεων με ισχυρή δέσμευση στην αποστολή τους, στην Ευρώπη και ευρύτερα. Παρέχει γνώση σχετικά με τα διάφορα πλαίσια για το σχεδιασμό κοινωνικών επιχειρήσεων, τον τρόπο με τον οποίο αυτές συνδυάζουν κοινωνικούς και οικονομικούς στόχους, το επιχειρηματικό μοντέλο μιας κοινωνικής επιχείρησης, τη διαχείριση μιας κοινωνικής επιχείρησης στη φάση ανάπτυξής της και το πώς μπορεί να καταστεί βιώσιμη. Παρουσιάζονται εν συντομία και συζητούνται οι ομοιότητες και οι διαφορές ανάμεσα στις κοινωνικές επιχειρήσεις, τις κερδοσκοπικές επιχειρήσεις και τους κοινωνικούς φορείς. Οι φοιτητές / εκπαιδευόμενοι εξοικειώνονται επίσης με τη διαδικασία αξιολόγησης, μέτρησης και σύνταξης αναφορών σχετικά με τον κοινωνικό αντίκτυπο και την κοινωνική απόδοση. Μετά την ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτητές / εκπαιδευόμενοι θα είναι σε θέση να αξιολογούν καλύτερα την κοινωνικές επιχειρηματικές ευκαιρίες και τις δυνατότητες για κοινωνική



Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union



καινοτομία. Το μάθημα, στο σύνολό του, αναδεικνύει πώς οι επιχειρήσεις μπορούν να συμβάλλουν στη μεταστροφή προς μια κοινωνικά αλληλέγγυα, δίκαιη και περιβαλλοντικά βιώσιμη οικονομία, και πώς οι φοιτητές / εκπαιδευόμενοι δύνανται, ως μελλοντικοί επιχειρηματικοί ηγέτες, να γίνουν παράγοντες αλλαγής.

Αναμενόμενα μαθησιακά αποτελέσματα

- Βασική κατανόηση της ιστορικής εξέλιξης της επιχειρηματικότητας και της επιχειρηματικής πρακτικής γενικότερα.
- Βασική κατανόηση της ιστορικής εξέλιξης και του αντίκτυπου της κοινωνικής επιχειρηματικότητας στην Ευρωπαϊκή Ένωση και παγκοσμίως.
- Βασική κατανόηση και ικανότητα εφαρμογής εννοιών σχετικών με την κοινωνική επιχειρηματικότητα.
- Κατανόηση και ικανότητα κριτικής αξιολόγησης των πρωτοβουλιών κοινωνικής επιχειρηματικότητας με βάση τη σωστή κατανόηση εννοιών όπως: α) τα περιβαλλοντικά, κοινωνικά και οικονομικά ζητήματα που αντιμετωπίζονται από τις κοινωνικές επιχειρήσεις, β) η φύση του κοινωνικού αντίκτυπου και οι μέθοδοι αξιολόγησής του, γ) οι ιδιαιτερότητες των κοινωνικών επιχειρήσεων
- Κατανόηση της αλληλεξάρτησης και των πολύπλοκων σχέσεων που αναπτύσσονται ανάμεσα στις επιταγές της οικονομίας / αγοράς και στον κοινωνικό αντίκτυπο.
- Ικανότητα ενσωμάτωσης των επιχειρηματικών, ιστορικών, επιστημονικών και πολιτισμικών προοπτικών στην έρευνα και την επαγγελματική εργασία στις κοινωνικές επιχειρήσεις.
- Βελτίωση των ερευνητικών ικανοτήτων στο πεδίο της κοινωνικής επιχειρηματικότητας.
- Δυνατότητα για έρευνα, άντληση διδαγμάτων και επισήμανση καλών πρακτικών σε μελέτες περίπτωσης και σε παραδείγματα στον τομέα της κοινωνικής επιχειρηματικότητας με σκοπό την εφαρμογή τους σε επιχειρήσεις και άλλες επαγγελματικές πρακτικές ή στη χάραξη πολιτικής
- Βασική κατανόηση της σημασίας των περιφερειακών και εθνικών πλαισίων και των διαφορετικών οικονομικών και πολιτικών συστημάτων, καθώς και των εμπλεκόμενων (stakeholders) στην επιτυχία και τη δυναμική της κοινωνικής επιχειρηματικότητας.
- Καλή γνώση των σύγχρονων τάσεων στον τομέα της κοινωνικής επιχειρηματικότητας και της κοινωνικής και οικονομικής καινοτομίας.
- Καλή γνώση των προκλήσεων που αντιμετωπίζουν οι σημερινές κοινωνίες και της δυνατότητας των βασισμένων στην αγορά αλλά με στόχο τη δημιουργία κοινωνικού αντίκτυπου λύσεων να συμβάλλουν στη άμβλυνση των κοινωνικών προβλημάτων.
- Ικανότητα εντοπισμού των διάφορων εμπλεκόμενων (stakeholders) στο οικοσύστημα της κοινωνικής επιχείρησης και ανάλυσης των πολιτικών και οικονομικών δομών και της διαδικασίας χάραξης πολιτικής που τους συνδέει.



Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union



- Βελτίωση δεξιοτήτων προφορικής και γραπτής έκφρασης στον τομέα της κοινωνικής επιχειρηματικότητας.

Μεθοδολογικές κατευθυντήριες γραμμές

Το μάθημα είναι σχεδιασμένο έτσι ώστε να προσφέρει θεμελιώδη γνώση. Είναι ιδιαίτερα χρήσιμο για φοιτητές και καταρτιζόμενους με μικρή ή ελάχιστη γνώση στο αντικείμενο της κοινωνικής επιχειρηματικότητας. Ωστόσο, φοιτητές και καταρτιζόμενοι με περισσότερες γνώσεις στο αντικείμενο της κοινωνικής επιχειρηματικότητας μπορούν επίσης να επωφεληθούν από το συγκεκριμένο μάθημα, καθώς θα τους δοθεί η δυνατότητα να διευρύνουν και να εμβαθύνουν τις γνώσεις τους σε ζητήματα σχετικά με τα οικοσυστήματα των κοινωνικών επιχειρήσεων και τα διλήμματα των στελεχών σχετικά με τη διαχείριση μιας κοινωνικής επιχείρησης. Για τους χρήστες της κατηγορίας αυτής, η πρόσθετη βιβλιογραφία έχει ιδιαίτερη αξία.

Κάθε μάθημα πραγματεύεται σε βάθος συγκεκριμένα ζητήματα και θέματα. Για λόγους ευκολίας η θεματολογία των μαθημάτων παρουσιάζεται στην Ενότητα «Δομή και Χρονοδιάγραμμα μαθημάτων, Βιβλιογραφία».

Ειδική σημείωση για τη χρήση του εν λόγω περιγράμματος στην ενδοεπιχειρησιακή κατάρτιση:

Τα μαθήματα ενδοεπιχειρησιακής κατάρτισης πρέπει να εξειδικεύονται κατά περίπτωση και να προσαρμόζονται κατάλληλα ώστε να ανταποκρίνονται στις εκπαιδευτικές ανάγκες της κάθε επιχείρησης. Το συγκεκριμένο περίγραμμα περιλαμβάνει μόνο τις γενικές κατευθυντήριες γραμμές για την οργάνωση της κατάρτισης με αναφορές σε βασικά ζητήματα και έννοιες. Οι εκπαιδευτές οφείλουν να σχεδιάζουν το μάθημά τους σύμφωνα με τις προδιαγραφές που θέτει η κάθε επιχείρηση σχετικά με την επιθυμητή εκπαίδευση ή κατόπιν συζήτησης και συνεννόησης με το αρμόδιο τμήμα της επιχείρησης. Θα πρέπει να συμπεριλαμβάνονται συγκεκριμένα ζητήματα ανάλογα με τον τομέα και κλάδο δραστηριοποίησης της επιχείρησης, τα οποία οφείλουν να παρέχονται με την ίδια βαρύτητα όπως οι θεμελιώδεις γνώσεις σε βασικά θέματα σχετικά της κοινωνικής επιχειρηματικότητας και της κοινωνικής επένδυσης. Οι συζητήσεις καθώς και η χρήση παραδειγμάτων και μελετών περίπτωσης οφείλουν να αντλούν θέματα και στοιχεία από πρακτικές που εφαρμόζονται στην ίδια την επιχείρηση ή τον επιχειρηματικό κλάδο στον οποίο αυτή δραστηριοποιείται. Οι εκπαιδευτές συνιστάται να καλούν, ως προσκεκλημένους ομιλητές, ενεργούς κοινωνικούς επιχειρηματίες ή κοινωνικούς ενδοεπιχειρηματίες υπεύθυνους για τη διευκόλυνση ή την εισαγωγή πρωτοβουλιών με κοινωνικό αντίκτυπο σε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον αντίστοιχο κλάδο.

Διδασκαλία, υποχρεωτική βιβλιογραφία και συμμετοχή στην τάξη

Η εκπαιδευτική διαδικασία (CSR) οφείλει γενικά να εναρμονίζεται με τη διδακτική κουλτούρα του εκάστοτε εκπαιδευτικού ιδρύματος που υλοποιεί το μάθημα. Ωστόσο, οι χρήστες θα πρέπει να λάβουν υπόψη ότι το εν λόγω περίγραμμα είναι σχεδιασμένο κυρίως για μια σεμιναριακού τύπου εκπαίδευση (π.χ. τα μαθήματα στην τάξη βασίζονται σε συζητήσεις και παρουσιάσεις μελετών περίπτωσης και παραδειγμάτων, με τις διαλέξεις να περιορίζονται στο ελάχιστο. Οι



Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union



φοιτητές οφείλουν να έχουν διαβάσει την υποχρεωτική βιβλιογραφία εκ των προτέρων. Σκοπός των μαθημάτων είναι κυρίως η ενθάρρυνση της συζήτησης σχετικά με τα διαπραγματευόμενα σε αυτά θέματα, καθώς και η ενίσχυση της δημιουργικής σκέψης και της επιχειρησιακής ετοιμότητας. Πρόσθετη βιβλιογραφία προτείνεται σε πιο προχωρημένους φοιτητές /καταρτιζόμενους, για μελλοντική χρήση ή στους φοιτητές / καταρτιζόμενους που ενδιαφέρονται να διερευνήσουν περαιτέρω το αντικείμενο, π.χ. για την εκπόνηση των τελικών τους εργασιών. Οι φοιτητές αναμένεται να προσέρχονται στην τάξη έχοντας προετοιμαστεί κατάλληλα για μια εποικοδομητική συμμετοχή σε συζητήσεις και ομαδικές εργασίες και ασκήσεις μέσα στην τάξη. Ενθαρρύνεται ιδιαίτερα η συμμετοχή επισκεπτών διδασκόντων με εξαιρετική γνώση στα υπό συζήτηση αντικείμενα και κυρίως ενεργών κοινωνικών επιχειρηματιών.

Σε κάθε μάθημα θεωρείται απαραίτητο να αφιερώνονται 10 με 20 λεπτά στην ανάθεση στους εκπαιδευόμενους / καταρτιζόμενους ομαδικών εργασιών σχετικών με τα αντικείμενα της ημέρας (π.χ. κάθε ομάδα να υπερασπιστεί μία θέση στη συζήτηση, να παρουσιάσει ένα παράδειγμα / μελέτη περίπτωσης ή να συνοψίσει ένα θέμα). Οι αναθέσεις ομαδικών εργασιών θα πρέπει να είναι διαχειρίσιμες (από τους εκπαιδευόμενους) σε σχέση με την υποχρεωτική βιβλιογραφία, αλλά όμως θα πρέπει να περιλαμβάνουν και στοιχεία δημιουργικότητας ή συζήτησης ή, εναλλακτικά, να αποσκοπούν στη βελτίωση των δεξιοτήτων προφορικής παρουσίασης των εκπαιδευόμενων. Συνιστάται οι αναθέσεις ομαδικών εργασιών να εστιάζουν σε επίλυση προβλημάτων διεπιστημονικού χαρακτήρα (που απαιτούν εισροές από διαφορετικά πεδία). Η ποιότητα της συμμετοχής των φοιτητών ή καταρτιζόμενων στις ομαδικές αυτές αναθέσεις θα πρέπει να προσμετρείται στην τελική βαθμολόγηση και αξιολόγηση.

Ειδική σημείωση για τη χρήση της υποχρεωτικής βιβλιογραφίας στην επαγγελματική εκπαίδευση, τη μη τυπική εκπαίδευση ή την ενδοεπιχειρησιακή κατάρτιση: η υποχρεωτική βιβλιογραφία που επισημαίνεται ως κατάλληλη μόνο για ακαδημαϊκούς χρήστες μπορεί να αποτελέσει επιλογή για περαιτέρω ανάγνωση. Ωστόσο, δεν θα πρέπει να της δοθεί προτεραιότητα έναντι της πιο εμπειρικής βιβλιογραφίας (π.χ. εκθέσεις και αναφορές διεθνών οργανισμών ή ΜΚΟ), καθώς η τελευταία μπορεί να αποδειχθεί πολύ πιο χρήσιμη για τους εκπαιδευόμενους της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, της μη τυπικής εκπαίδευσης ή της ενδοεπιχειρησιακής κατάρτισης.

Προαπαιτούμενα Δεν υπάρχουν επισήμως προαπαιτούμενα για το συγκεκριμένο μάθημα

Ωστόσο, το μάθημα απευθύνεται σε φοιτητές, καταρτιζόμενους ή επαγγελματίες που επιθυμούν να σχεδιάσουν, να ηγηθούν ή να εργαστούν σε μια κοινωνική επιχείρηση, σε άτομα που ενδιαφέρονται για την κοινωνική επένδυση ή τις εταιρικές συμμαχίες με οργανώσεις του κοινωνικού τομέα, σε δημοσίους υπαλλήλους που εργάζονται στον τομέα της κοινωνικής οικονομίας και - ως εισαγωγή - σε φοιτητές που ενδιαφέρονται να διερευνήσουν περαιτέρω το αντικείμενο.

Εργασίες και Αξιολόγηση:

Τα ακόλουθα παραδείγματα τρόπου αξιολόγησης έχουν σχεδιαστεί ως κατάλογος επιλογής, με βάση τον οποίο κάθε εκπαιδευτής μπορεί να αναπτύξει το δικό του σχέδιο αξιολόγησης,



Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union



σύμφωνα και με το πλαίσιο του εκάστοτε εκπαιδευτικού θεσμού και τους στόχους του μαθήματος.

- *Τελική εξέταση*

Συνιστάται η τελική εξέταση να περιλαμβάνει και ερωτήσεις πολλαπλών επιλογών και ανοιχτές ερωτήσεις. Η εξέταση θα διαρκεί από 1 έως 1,5 ώρες. Μία εξέταση βασισμένη σε μελέτες περίπτωσης είναι προτιμότερη για φοιτητές προχωρημένου επιπέδου ή για εκπαίδευση προσανατολισμένη στην πρακτική άσκηση. Θα μπορούσε να ζητηθεί από τους φοιτητές να αναλύσουν μια μελέτη περίπτωσης μέσα από ερωτήσεις πολλαπλών επιλογών και ανοιχτές ερωτήσεις. Η διάρκεια της εξέτασης μπορεί να κυμανθεί από 1,5 μέχρι 3 ώρες ανάλογα με το μέγεθος και τον αριθμό των μελετών περίπτωσης που περιλαμβάνει. Ο υπεύθυνος εκπαιδευτής για την πραγματοποίηση του μαθήματος μπορεί επίσης να επιλέξει να διενεργήσει και ενδιάμεσες εξετάσεις.

- *Ατομικοί / ομαδικοί ηλεκτρονικοί φάκελοι (e-portfolios) μελετών περίπτωσης κοινωνικών επιχειρηματιών*

Προτεινόμενες πηγές:

2006 Social Capitalist Awards (<http://www.fastcompany.com/social/2006>)

Βάση δεδομένων του προγράμματος BEST

Οι αρχικές παρουσιάσεις και αναλύσεις των επιλεγμένων μελετών περίπτωσης οφείλουν να πραγματοποιούνται στο τέλος της 3^{ης} εβδομάδας (όπως αναφέρεται στην ενότητα «Δομή και Χρονοδιάγραμμα μαθημάτων, Βιβλιογραφία»). Οι τελικοί ηλεκτρονικοί φάκελοι «final e-portfolios» παραδίδονται στο τέλος των μαθημάτων.

Προδιαγραφές σχετικά με το μέγεθος:

Για ακαδημαϊκούς χρήστες: μέγεθος: από 3.500 έως 5.000 λέξεις.

Για εκπαιδευόμενους στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, στη μη – τυπική εκπαίδευση και στην ενδοεπιχειρησιακή κατάρτιση: από 3.200 έως 4.500 λέξεις.

Ο ηλεκτρονικός φάκελος (e-portfolio) οφείλει να χρησιμεύει στην εισαγωγή του φοιτητή / εκπαιδευόμενου στη διαδικασία της έρευνας και της ανάλυσης στον τομέα της κοινωνικής επιχειρηματικότητας. Μία μελέτη περίπτωσης αποτελεί σύντομη μιας πραγματικής κατάστασης που αντιμετωπίζει ένας κοινωνικός επιχειρηματίας. Το κύριο τελικό αποτέλεσμα κάθε ηλεκτρονικού φακέλου (e-portfolio) οφείλει να είναι η λεπτομερής παρουσίαση, ανάλυση και αξιολόγηση 2 μελετών περίπτωσης κοινωνικής επιχειρηματικότητας, με έμφαση στον κοινωνικό αντίκτυπο που επιτυγχάνεται σε κάθε περίπτωση και στις προκλήσεις που αντιμετωπίζει ο κοινωνικός επιχειρηματίας. Οι εργασίες που αξιολογούνται με υψηλό βαθμό ιδανικά θα πρέπει να βασίζονται σε συνέντευξη με τουλάχιστον μία από τις κοινωνικές επιχειρήσεις ή/και σε διεξοδική έρευνα. Η εργασία θα πρέπει να συνοδεύεται από χρήση πολυμέσων, με κατ'



Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union



ελάχιστον (αλλά όχι μόνο) τη χρήση φωτογραφιών (εφόσον υπάρχουν), δύο παρουσιάσεων στο Πρόγραμμα «Power Point» (μία αρχική την εβδομάδα 3 και μία τελική), και πρακτικά και ηχητικά αρχεία των συνεντεύξεων. Οι εκπαιδευτές δύνανται να αναπτύξουν δικές τους κατευθυντήριες γραμμές, σύμφωνα με τις ανάγκες των φοιτητών / καταρτιζόμενων, και το επίπεδο γνώσεων των τελευταίων στα σχετικά πεδία.

Οδηγίες σχετικά με το αναμενόμενο περιεχόμενο των μελετών περίπτωσης:

1. τομείς ενασχόλησης και σημαντικότερα επιτεύγματα της κοινωνικής επιχείρησης.
2. στοιχεία που διαφοροποιούν ένα κοινωνικό επιχειρηματικό εγχείρημα από μια ιδιωτική επιχείρηση, έναν πάροχο κοινωνικών υπηρεσιών, μια συνηγορική ΜΚΟ ή μια φιλανθρωπική ΜΚΟ.
3. ποιος είναι ο κοινωνικός επιχειρηματίας στον οργανισμό και ποιος ο ρόλος και τα χαρακτηριστικά του ηγέτη / των ηγετών.
4. το πρόβλημα, οι προκλήσεις και οι ευκαιρίες που αντιμετωπίζει ο οργανισμός σχετικά με τον κοινωνικό αντίκτυπο που επιδιώκει.
5. Καινοτόμες λύσεις που αναπτύχθηκαν από τον κοινωνικό επιχειρηματία και πώς αυτές εξελίχθηκαν.
6. προκλήσεις και εμπόδια σχετικά με το έργο του κοινωνικού επιχειρηματία / της κοινωνικής επιχείρησης, συμπεριλαμβανομένων μεταξύ άλλων προβλημάτων χρηματοδότησης, βιωσιμότητας, μανάτζμεντ (επιχειρησιακού ή στρατηγικού), πρόσβασης στην αγορά, μάρκετινγκ, και στελέχωσης.
7. συνολική αξιολόγηση του κοινωνικού αντίκτυπου και της οικονομικής βιωσιμότητας του κοινωνικού επιχειρηματικού εγχειρήματος, συμπεριλαμβανομένων, μεταξύ άλλων, ζητημάτων σχετικών με τη χρηματοδότηση, τη βιωσιμότητα, το μανάτζμεντ (επιχειρησιακό ή στρατηγικό), την πρόσβαση στην αγορά, το μάρκετινγκ και τη στελέχωση.
8. διδάγματα και καλές πρακτικές που μπορούν να εξαχθούν από τη συγκεκριμένη περίπτωση.
9. Συστάσεις για αλλαγές στην περιγραφόμενη κοινωνική επιχείρηση με στόχο τη βελτίωση της επίδοσής της.

- *Επιχειρηματικό Σχέδιο για μια νέα κοινωνική επιχείρηση*

Προδιαγραφές σχετικά με το μέγεθος:

Για ακαδημαϊκούς χρήστες: μέγεθος: από 3.800 έως 4.800 λέξεις.



Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union



Για χρήστες στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, μη τυπική εκπαίδευση ή ενδοεπιχειρησιακή κατάρτιση: από 3.500 έως 4.500 λέξεις.

Τα τελικά επιχειρηματικά σχέδια παραδίδονται στο τέλος των μαθημάτων.

Οι φοιτητές θα αντιμετωπίσουν την πρόκληση του κοινωνικού επιχειρείν μέσα από το σχεδιασμό της δικής τους κοινωνικής επιχείρησης και τη σύνταξη σχετικού επιχειρηματικού σχεδίου. Σκοπός του επιχειρηματικού σχεδίου είναι να υποχρεώσει τους φοιτητές / καταρτιζόμενους να αντιμετωπίσουν τις προκλήσεις του κοινωνικού επιχειρηματία, συμπεριλαμβανομένων μεταξύ άλλων:

- αναζήτηση ιδέας για σύσταση κοινωνικής επιχείρησης που αποσκοπεί στην αντιμετώπιση ενός συγκεκριμένου κοινωνικού ή περιβαλλοντικού προβλήματος.
- περιγραφή του μελλοντικού κοινωνικού επιχειρηματικού εγχειρήματος και του πώς αυτό διαφέρει από άλλα επιχειρηματικά εγχειρήματα.
- διερεύνηση και ανάλυση της αγοράς.
- σχεδιασμό της σύστασης της επιχείρησης, καθορισμός των στρατηγικών της κατευθύνσεων και επιλογή της οργανωτικής και διοικητικής της δομής.
- σχεδιασμό υπηρεσίας ή γραμμής προϊόντος.
- βελτιστοποίηση ενεργειών μάρκετινγκ και λειτουργικής διαχείρισης.
- Σχεδιασμό της χρηματοδότησης του κοινωνικού επιχειρηματικού εγχειρήματος και ανάπτυξη βασικών οικονομικών προβλέψεων για την κάλυψη χρηματοδοτικών αναγκών.

Οι εκπαιδευτές δύνανται να αναπτύξουν δικές τους κατευθυντήριες γραμμές, σύμφωνα με τις ανάγκες των φοιτητών και το επίπεδο γνώσεων των τελευταίων στα σχετικά πεδία.

Βαθμολόγηση και Αξιολόγηση

Η αξιολόγηση θα πρέπει γενικά να συμμορφώνεται με τους κανόνες αξιολόγησης και βαθμολόγησης του εκπαιδευτικού θεσμού που υλοποιεί το μάθημα.

Συνιστάται στην αξιολόγηση των εργασιών να προσμετρείται η καινοτομικότητα των ιδεών και η δημιουργικότητα.

Προτεινόμενη μέθοδος βαθμολόγησης:

Ατομική συμμετοχή στην τάξη: 5%

Συμμετοχή στις ομαδικές εργασίες στην τάξη: 10%

Τελική εξέταση 20%

Ηλεκτρονικοί φάκελοι (e-portfolios) μελετών περίπτωσης κοινωνικών επιχειρηματιών: 15%

Επιχειρηματικό σχέδιο μιας κοινωνικής επιχείρησης: 50%



Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union



Κώδικας ακαδημαϊκής δεοντολογίας και λογοκλοπής

Κάθε ίδρυμα που υλοποιεί το μάθημα ενθαρρύνεται να ακολουθεί τον δικό του κώδικα ή δέσμη κανόνων αναφορικά με την ακαδημαϊκή δεοντολογία, τη μη – διάκριση σε σχέση με το φύλο, την εθνικότητα, τη θρησκεία ή τις σεξουαλικές προτιμήσεις, τον ανοιχτό διάλογο και το σεβασμό αποκλινοσών απόψεων, τη λογοκλοπή κλπ.

Δομή και Χρονοδιάγραμμα μαθημάτων, Βιβλιογραφία

Μέρος Πρώτο: Ορισμός και Κατανόηση της Κοινωνικής Επιχείρησης

1. Εισαγωγή στην επιχειρηματικότητα

Ακαδημαϊκή και επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση: 4 ακαδημαϊκές ώρες

Μη τυπική εκπαίδευση ή ενδοεπιχειρησιακή κατάρτιση: 2 ακαδημαϊκές ώρες

Τάξη 1: Κατανοώντας την επιχειρηματικότητα

Στόχος του μαθήματος είναι η παροχή στους φοιτητές βασικών γνώσεων στο πεδίο των μικρών επιχειρήσεων και της επιχειρηματικότητας. Οι φοιτητές θα κατανοήσουν τη σημασία και το ρόλο της επιχειρηματικότητας και θα συζητήσουν τα βασικά χαρακτηριστικά των επιτυχημένων επιχειρηματιών, τις προσεγγίσεις σχετικά με τον εντοπισμό ευκαιριών και την ανάπτυξη της επιχειρηματικής ιδέας και τη σχέση καινοτομίας και επιχειρηματικότητας.

Υποχρεωτική βιβλιογραφία:

Barringer, Bruce, and Duane Ireland. 2011. *Entrepreneurship: Successfully Launching New Ventures*. 4th Edition. Prentice Hall: Chapters 1, 2.

Storey, David, and Francis Greene. 2010. *Small Business and Entrepreneurship*. Financial Times Press: Chapters 1, 2, 5 (μόνο για Ακαδημαϊκά Ιδρύματα και για Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση)

Drucker, Peter. 1985. *Innovation and Entrepreneurship*. Harper Collins: Chapter 2. (μόνο για Ακαδημαϊκά Ιδρύματα και για Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση)

Πρόσθετη βιβλιογραφία:

Mark Casson. 2001. *The Entrepreneur*. 2nd Edition. Elgar Press.

Casson, Mark, Bernard Yeung, Anuradha Basu, and Nigel Wadson. Eds. 2008. *The Oxford Handbook of Entrepreneurship*. Oxford University Press: Part 1.

Drucker, Peter. 1985. *Innovation and Entrepreneurship*. Harper Collins: Chapters 3-10.

Diamandis, Peter and Kotler, Steven. 2012. *Abundance*. Free Press, New York, NY.

Τάξη 2: Επιχειρηματικό Μοντέλο, Επιχειρηματικό Σχέδιο και Ανάπτυξη Επιχειρήσεων



Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union



Οι φοιτητές θα εισαχθούν στις έννοιες της μελέτης σκοπιμότητας, της ανάπτυξης ενός επιχειρηματικού σχεδίου, της ανάπτυξης ενός αποτελεσματικού επιχειρηματικού μοντέλου και στους κρίσιμους παράγοντες που επηρεάζουν την φάση ανάπτυξης των επιχειρηματικών εγχειρημάτων.

Υποχρεωτική βιβλιογραφία:

Sahlman, William. 1997. “How to Write a Great Business Plan.” *Harvard Business Review*. July-August.

Barringer, Bruce, and Duane Ireland. 2011. *Entrepreneurship: Successfully Launching New Ventures*. 4th Edition. Prentice Hall: Chapters 3-4. (μόνο για Ακαδημαϊκά Ιδρύματα και για Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση)

Storey, David, and Francis Greene. 2010. *Small Business and Entrepreneurship*. *Financial Times Press*: Chapters 13, 14, 15. (μόνο για Ακαδημαϊκά Ιδρύματα και για Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση)

Πρόσθετη βιβλιογραφία:

Stevenson, Howard, and Carlos Jarillo. 1990. “A Paradigm of Entrepreneurship: Entrepreneurial Management.” *Strategic Management Journal* 11: 17-27.

Casson, Mark, Bernard Yeung, Anuradha Basu, and Nigel Wadeson. Eds. 2008. *The Oxford Handbook of Entrepreneurship*. Oxford University Press: Part 2.

2. Κοινωνική Καινοτομία, Κοινωνικές Προκλήσεις και η Αναζήτηση της Βιωσιμότητας

Ακαδημαϊκή και επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση: 2 ακαδημαϊκές ώρες

Μη τυπική εκπαίδευση ή ενδοεπιχειρησιακή κατάρτιση: 1 ακαδημαϊκή ώρα

Αυτό το μάθημα εισάγει τους φοιτητές στο αντικείμενο της κοινωνικής καινοτομίας, συμπεριλαμβανομένων των καθοριστικών παραγόντων που την υποστηρίζουν (ηγέτες, κινήματα, οργανώσεις και τεχνολογία) και των σταδίων της καινοτομίας. Επιπλέον, οι φοιτητές αναμένεται να μάθουν τις πιο πειστικές κοινωνικές προκλήσεις για τις οποίες η Ευρωπαϊκή Ένωση ενθαρρύνει τα Κράτη Μέλη της να αναλάβουν δράση σχετικά με το ρόλο της κοινωνικής επιχειρηματικότητας και κοινωνικής καινοτομίας στην οικονομία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Υποχρεωτική βιβλιογραφία:

Phills James, Kriss Deiglmeier, and Dale Miller. 2008. “Rediscovering Social Innovation”. *Stanford Social Innovation Review* 6 (4): 34 - 43.

Mulgen, Geoff, with Simon Tucker, Rushandra Ali, and Ben Sanders. 2006. “Social Innovation: What it is, why it matters and how it can be accelerated”. Working Paper for the Skoll Centre for Social Entrepreneurship, pp. 1 - 51. (μόνο για Ακαδημαϊκά Ιδρύματα και για Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση)



Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union



Πρόσθετη βιβλιογραφία:

Casson, Mark, Bernard Yeung, Anuradha Basu, and Nigel Wadeson. Eds. 2008. *The Oxford Handbook of Entrepreneurship*. Oxford University Press: Part 3.

Rogers, Everett. 2003. *Diffusion of Innovations*, 5th Edition. Free Press: 1-38.

Gladwell, Malcolm. 2000. *The Tipping Point: How Little Things Can Make a Big Difference*. Little, Brown and Company: 15-29.

North, Douglass. 2005 [1990]. *Institutions, Institutional Change and Economic Performance*. Cambridge University Press: 3-10.

Sustainable development in the European Union. 2015. 2015 Monitoring Report of the EU Sustainable Development Strategy. Eurostat: 8-36.
<http://ec.europa.eu/eurostat/documents/3217494/6975281/KS-GT-15-001-EN-N.pdf> (only in academic institutions and in Vocational Education and Training)

Defourny, Jacques. 2010. “Concepts and Realities of Social Enterprise: A European Perspective.” In *Handbook of Research on Social Entrepreneurship*. Fayolle, Alain and Harry Matlay. Eds. Cheltenham and Northampton: Edward Elgar (μόνο για Ακαδημαϊκά Ιδρύματα και για Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση)

European Commission. 2015. *State of the Innovation Union 2015*. Report.
http://ec.europa.eu/research/innovation-union/pdf/state-of-the-union/2015/state_of_the_innovation_union_report_2015.pdf#view=fit&pagemode=none

Workshop "A European Ecosystem for Social Business". 2011. Summary Report. 25-26 May, Brussels.

<http://ec.europa.eu/DocsRoom/documents/14698/attachments/1/translations/en/renditions/native>

European Commission. 2011. *Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions Social Business Initiative. Creating a Favourable Climate for Social Enterprises, Key Stakeholders in the Social Economy and Innovation*. COM(2011) 682 final. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52011DC0682>

Transforming Our World. 2015. The 2030 Agenda for Sustainable Development. United Nations. A/RES/70/1.

<https://sustainabledevelopment.un.org/post2015/transformingourworld/publication>

European Commission. 2010. *Commission Staff Working Document. A Rationale for Action*. Accompanying document to the Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions “Europe 2020 Flagship Initiative Innovation Union.” COM(2010) 546.
http://ec.europa.eu/research/innovation-union/pdf/rationale_en.pdf#view=fit&pagemode=none



Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union



Council of the European Union. 2006. *Review of the EU Sustainable Development Strategy (EU SDS). Renewed Strategy.* Ref. no. 10917/06.
<http://register.consilium.europa.eu/doc/srv?l=EN&f=ST%2010917%202006%20INIT>

3. Τι είναι η κοινωνική επιχειρηματικότητα;

Ακαδημαϊκή και επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση: 6 ακαδημαϊκές ώρες

Μη τυπική εκπαίδευση ή ενδοεπιχειρησιακή κατάρτιση: 3 ακαδημαϊκές ώρες

Τάξη 1: Οι φοιτητές θα συζητήσουν την ιστορία της κοινωνικής επιχείρησης, τη θέση της στην κοινωνική οικονομία και τον τρίτο τομέα, και τον ορισμό της κοινωνικής επιχειρηματικότητας.

Υποχρεωτική βιβλιογραφία:

Dees, Gregory J. 1998 (revised 2001). “The Meaning of ‘Social Entrepreneurship.’”. Center for the Advancement of Social Entrepreneurship. https://centers.fuqua.duke.edu/case/wp-content/uploads/sites/7/2015/03/Article_Deas_MeaningofSocialEntrepreneurship_2001.pdf

Certo, Trevis, and Toyah Miller. 2008. “Social Entrepreneurship: Key Issues and Concepts.” *Business Horizons* **51**: 267-271.

Bornstein, David. 2005. *How to Change the World: Social Entrepreneurs and the Power of New Ideas*. New York: Penguin Books: Chapters 1,2,3 (μόνο για Ακαδημαϊκά Ιδρύματα και για Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση)

Martin, Roger, and Sally Osberg. 2007. “Social Entrepreneurship: The Case for Definition,” *Stanford Social Innovation Review*, Spring. http://ssir.org/images/articles/2007SP_feature_martinosberg.pdf (μόνο για Ακαδημαϊκά Ιδρύματα και για Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση)

Πρόσθετη βιβλιογραφία:

European Commission. 2011. *Commission Staff Working Paper Accompanying the Document Communication of the Commission Social Business Initiative Setting-up a favourable ecosystem to promote social businesses in the social economy and innovation.* <https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/21252030%20Agenda%20for%20Sustainable%20Development%20web.pdf>

Dacin, Peter, Tina Dacin, and Margaret Matear. 2010. “Social Entrepreneurship: Why We Don’t Need a New Theory and How We Move Forward From Here.” *Academy of Management Perspectives* **24** (3): 37-57.

Bornstein, David. 2005. *How to Change the World: Social Entrepreneurs and the Power of New Ideas*. New York: Penguin Books - Chapter 21.



Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union



Afuah, Allan, and Christopher Tucci. 2013. “Studying the Origins of Social Entrepreneurship: Compassion and the Role of Embedded Agency.” *Academy of Management Review* **38** (3): 457 - 460.

TED talk: Geoff Mulgan – Post-crash, Investing in a Better World
http://www.ted.com/talks/geoff_mulgan_post_crash_investing_in_a_better_world_1.html

Dees, Gregory. 2012. “A Tale of Two Cultures: Charity, Problem Solving, and the Future of Social Entrepreneurship.” *Business Ethics* **111**: 321–334.

Santos, Filipe. 2012. “A Positive Theory of Social Entrepreneurship.” *Business Ethics* **111**:335–351.

Τάξη 2: Οι φοιτητές θα μάθουν τους διάφορους τύπους κοινωνικού αντίκτυπου και κοινωνικής αλλαγής που επιδιώκουν να πετύχουν οι κοινωνικοί επιχειρηματίες και θα αναλύσουν τις διαφορές ανάμεσα στους κοινωνικούς επιχειρηματίες, τις επιχειρήσεις / τους επιχειρηματίες του ιδιωτικού τομέα, τους φορείς παροχής κοινωνικών υπηρεσιών και τους κοινωνικούς ακτιβιστές.

Υποχρεωτική βιβλιογραφία:

Ridley-Duff, Rory, and Mike Bull. 2011. *Understanding Social Enterprise: Theory and Practice*. Los Angeles: Sage: Chapters 1-3.

Nicholls, Alex. Ed. 2006. *Social Entrepreneurship – New Models of Sustainable Social Change*. Oxford: Oxford University Press. Chapters 1, 2, 4 (Muhammad Yunus: “Social Business Entrepreneurs are the Solution”; William Drayton: “The Citizen Sector Transformed”; Geoff Mulgan: “Cultivating the Other Invisible Hand of Social Entrepreneurship: Comparative Advantage, Public Policy, and Future Research Priorities”). (μόνο για Ακαδημαϊκά Ιδρύματα και για Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση)

Boschee, Jerr and Jim McClurg. 2003. “Toward a Better Understanding of Social Entrepreneurship: Some Important Distinctions.”
<https://www.scribd.com/document/133191206/1-4-Boschee-J-y-McClurg-J-Toward-a-Better-Understanding-of-Social-Entrepreneurship> (μόνο για Ακαδημαϊκά Ιδρύματα και για Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση)

Πρόσθετη βιβλιογραφία:

Elkington and Hartigan. 2008. *The Power of Unreasonable People: How Social Entrepreneurs Create Markets that Change the World*. Boston, MA: Harvard Business Press: Chapters 1, 2, 3.

Klein, Paul. 2015. “Are Nonprofits Getting in the Way of Social Change?” *Stanford Social Innovation Review*. May.
http://ssir.org/articles/entry/are_nonprofits_getting_in_the_way_of_social_change

London, Manuel. 2008. “Leadership and Advocacy: Dual Roles for Corporate social Responsibility and Social Entrepreneurship.” *Organizational Dynamics*, **37** (4): 313-326.



Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union



Τάξη 3: Παρουσίαση μελετών περίπτωσης

Ο στόχος του συγκεκριμένου μαθήματος είναι να επιτρέψει στους καταρτιζόμενους και στους φοιτητές να λάβουν σχόλια πάνω στις ιδέες τους πριν την ανάπτυξη των τελικών τους εργασιών. Κάθε φοιτητής / καταρτιζόμενος θα πρέπει να έχει στη διάθεσή του επαρκή χρόνο (συνιστάται 10-15 λεπτά) για μια σύντομη και περιεκτική παρουσίαση των μελετών περίπτωσης που έχει επιλέξει, και τουλάχιστον 15 λεπτά για σχόλια και συζήτηση. Στην περίπτωση που στο μάθημα συμμετέχει μεγάλος αριθμός φοιτητών ή καταρτιζόμενων και το παραπάνω προτεινόμενο χρονοδιάγραμμα δεν επαρκεί, ο εκπαιδευτής μπορεί να επιλέξει να τροποποιήσει την τελική εργασία επιτρέποντας τη σύνταξη ομαδικών εργασιών.

Μέρος 2^ο: Η πρακτική και το επιχειρηματικό μοντέλο των Κοινωνικών Επιχειρήσεων

4. Αποστολή, Δομή και Διαχείριση Κοινωνικών Επιχειρηματικών Οργανισμών

Ακαδημαϊκή και επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση: 16 ακαδημαϊκές ώρες

Μη τυπική εκπαίδευση ή ενδοεπιχειρησιακή κατάρτιση: 8 ακαδημαϊκές ώρες

Τάξη 1: Διοικώντας Κοινωνικούς Επιχειρηματικούς Οργανισμούς

Οι φοιτητές θα ενημερωθούν για τους βασικούς προβληματισμούς σχετικά με τη διαχείριση των κοινωνικών επιχειρήσεων (π.χ. θεωρίες διαχείρισης ιδιωτικών επιχειρήσεων έναντι θεωριών διαχείρισης δημόσιου τομέα, δυνατότητα εφαρμογής των θεωριών δημοκρατικής διαχείρισης κλπ).

Υποχρεωτική βιβλιογραφία:

Ridley-Duff, Rory, and Mike Bull. 2011. *Understanding Social Enterprise: Theory and Practice*. Los Angeles: Sage: Chapter 5

Doherty, Bob, George Foster, Chris Mason, John Meehan, Karon Meehan, Neil Rotheroe, and Maureen Royce. 2009. *Management for Social Enterprise*. London, Sage: Chapter 2. (μόνο για Ακαδημαϊκά Ιδρύματα και για Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση)

Smith, Wendy, and Michael Gonin. 2013. “Managing Social-Business Tensions: A Review and Research Agenda for Social Enterprise” *Business Ethics Quarterly* **23** (3): 407-442. (μόνο για Ακαδημαϊκά Ιδρύματα και για Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση)

Πρόσθετη βιβλιογραφία:

Crutchfield, Leslie, and Heather McLeod Grant. 2012. *Forces for Good – The Six Practices of High-Impact Nonprofits*. San Francisco: Jossey-Bass: Chapters 3, 5.

Τάξη 2: Στρατηγική Διαχείριση και Στρατηγικός Σχεδιασμός στις Κοινωνικές Επιχειρήσεις

Οι φοιτητές θα αξιολογήσουν τις στρατηγικές διαχείρισης που είναι διαθέσιμες για τις κοινωνικές επιχειρήσεις και θα διερευνήσουν τους λόγους για τους οποίους οι στρατηγικές



Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union



διαχείρισης των ιδιωτικών επιχειρήσεων δεν είναι πάντα κατάλληλες για οργανισμούς με κοινωνική αποστολή που επιζητούν την επίτευξη υψηλού κοινωνικού αντίκτυπου.

Υποχρεωτική βιβλιογραφία:

Wolk, Andrew, and Kelley Kreitz. 2008. *Business Planning for Enduring Social Impact: A Social-Entrepreneurial Approach to Solving Social Problems*. Cambridge, MA: Root Cause.

Ridley-Duff, Rory, and Mike Bull. 2011. *Understanding Social Enterprise: Theory and Practice*. Los Angeles: Sage: chapter 8. (μόνο για Ακαδημαϊκά Ιδρύματα και για Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση)

Doherty, Bob, George Foster, Chris Mason, John Meehan, Karon Meehan, Neil Rotheroe, and Maureen Royce. 2009. *Management for Social Enterprise*. London, Sage: Chapter 3. (μόνο για Ακαδημαϊκά Ιδρύματα και για Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση)

Campbell, Kelly, and Betsy Haley. 2006. *Business Planning for Nonprofits: What It Is and Why It Matters*. The Bridgespan Group, February 2006. <http://www.bridgespan.org/PDF/BusinessPlanningforNonprofits.pdf> (μόνο για Ακαδημαϊκά Ιδρύματα και για Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση)

Πρόσθετη βιβλιογραφία:

Kania, John, and Mark Kramer. 2011. “Collective Impact.” *Stanford Social Innovation Review*. Winter.

<http://ssir.org/?ACT=219&lv=5JzjPqcItY9Zmt5gvNFwe3P%2Ffr2xw670tia6A1DjSwiulCFmvJALRA2Sw5%2BblldtogFhVxl0KLtK8jqgrvfpCqPaLDMmwAk64uNqCiTi2Q18%2F8GA5hVgzAbFh0Pvsutx0VIMbXBxs0wfyWY9DJDTkSeF%2BOo45s6FRf1FJPJHMng%3D>

Thompson, Chris. 2014. “Rereading ‘Collective Impact’: Three Lessons.” *Stanford Social Innovation Review*. February. http://ssir.org/articles/entry/rereading_collective_impact_three_lessons

Center for the Advancement of Social Entrepreneurship 2008. *Developing the Field of Social Entrepreneurship*. Report. Duke University. The Fuqua School of Business. http://www.intersector13c.com/goopages/pages_downloadgallery/downloadget.php?filename=14110.pdf&orig_name=developing_the_field_of_se_case.pdf.

W.K. Kellogg Foundation. 2004. *Logic Model Development Guide*. <https://www.wkcf.org/resource-directory/resource/2006/02/wk-kellogg-foundation-logic-model-development-guide>

Austin, James, Roberto Gutierrez, Enrique Ogliastrì, and Ezequiel Reficco. 2007. “Capitalizing on Convergence.” *Stanford Social Innovation Review*. Winter. http://ssir.org/images/articles/2007WI_feature_austinetal.pdf

Harjula, Liisa. 2007. “Tensions between Venture Capitalists’ and Business-Social Entrepreneurs’ Goals: Will Bottom-of-the-Pyramid Strategies Offer a Solution?” *Greener Management International* 51: 79-87.



Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union



Τάξη 3: Η εξέλιξη ενός Οργανισμού Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας

Οι φοιτητές θα αναλύσουν τις ευκαιρίες και τις προκλήσεις κατά την εξέλιξη των οργανισμών κοινωνικής επιχειρηματικότητας.

Υποχρεωτική βιβλιογραφία:

LaFrance Associates. 2006. *Scaling Capacities: Supports for Growing Impact*. Skoll Foundation http://www.skollfoundation.org/media/skoll_docs/Scaling%20Capacities%20Report%20Final.pdf

Bloom, Paul, and Edward Skloot. Eds. 2010. *Scaling Social Impact: New Thinking*. New York: Palgrave MacMillan. (μόνο για Ακαδημαϊκά Ιδρύματα και για Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση)

Dees, Gregory, Beth Battle Anderson, and Jane Wei-Skillern. 2004. “Scaling Social Impact: Strategies for Spreading Social Innovations.” *Stanford Social Innovation Review*. Spring. http://www.ssireview.org/articles/entry/scaling_social_impact/. (μόνο για Ακαδημαϊκά Ιδρύματα και για Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση)

Τάξη 4: Προετοιμασία και Συζήτηση των Επιχειρηματικών Σχεδίων Κοινωνικών Επιχειρήσεων των Φοιτητών

Σκοπός αυτού του μαθήματος είναι να επιτρέψει στους καταρτιζόμενους και στους φοιτητές να λάβουν σχόλια πάνω στις ιδέες τους πριν ολοκλήρωση των επιχειρηματικών τους σχεδίων. Κάθε φοιτητής / καταρτιζόμενος θα πρέπει να έχει στη διάθεσή του επαρκή χρόνο (συνιστάται 10-15 λεπτά) για μια σύντομη και περιεκτική παρουσίαση του επιχειρηματικού του σχεδίου, και τουλάχιστον 15 λεπτά για σχόλια και συζήτηση. Στην περίπτωση που στο μάθημα συμμετέχει μεγάλος αριθμός φοιτητών ή καταρτιζόμενων και το παραπάνω προτεινόμενο χρονοδιάγραμμα δεν επαρκεί, ο εκπαιδευτής μπορεί να επιλέξει να τροποποιήσει την τελική εργασία επιτρέποντας την εκπόνηση ομαδικών εργασιών.

Τάξη 5: Διακυβέρνηση και Διαχείριση Ανθρώπινων Πόρων στους Οργανισμούς Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας

Υποχρεωτική βιβλιογραφία:

Ridley-Duff, Rory, and Mike Bull. 2011. *Understanding Social Enterprise: Theory and Practice*. Los Angeles: Sage: chapter 9.

Doherty, Bob, George Foster, Chris Mason, John Meehan, Karon Meehan, Neil Rotheroe, and Maureen Royce. 2009. *Management for Social Enterprise*. London, Sage: Chapter 4. (μόνο για Ακαδημαϊκά Ιδρύματα και για Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση)

Πρόσθετη βιβλιογραφία:

Jenkins, Garry. 2015. “The Wall Street Takeover of Nonprofit Boards.” *Stanford Social Innovation Review*. http://ssir.org/articles/entry/the_wall_street_takeover_of_nonprofit_boards



Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union



Roper, Juliet, and George Cheney. 2005. "Leadership, Learning and Human Resource Management: The Meanings of Social Entrepreneurship Today." *Corporate Governance* 5 (3): 95-104.

Τάξη 6: Οικονομική Βιωσιμότητα των Οργανισμών Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας

Υποχρεωτική βιβλιογραφία:

Swindoll, Curt. 2015. The Future of Fundraising. *Stanford Social Innovation Review*. http://ssir.org/articles/entry/the_future_of_fundraising

Ridley-Duff, Rory, and Mike Bull. 2011. *Understanding Social Enterprise: Theory and Practice*. Los Angeles: Sage: chapter 10.

Etzel, Michael. 2015. "Philanthropy's New Frontier – Impact Investing". http://ssir.org/articles/entry/the_future_of_fundraising (μόνο για Ακαδημαϊκά Ιδρύματα και για Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση)

Doherty, Bob, George Foster, Chris Mason, John Meehan, Karon Meehan, Neil Rotheroe, and Maureen Royce. 2009. *Management for Social Enterprise*. London, Sage: Chapter 5. (μόνο για Ακαδημαϊκά Ιδρύματα και για Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση)

European Commission. 2016. *A Recipe Book for Social Finance: A Practical Guide on Designing and Implementing Initiatives to Develop Social Finance Instruments and Markets*. <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=738&langId=en&pubId=7878&visible=1&preview=cHJldkVtcGxQb3J0YWwhMjAxMjAyMTVwcmV2aWV3> (μόνο για Ακαδημαϊκά Ιδρύματα και για Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση)

Πρόσθετη βιβλιογραφία:

Beato, Greg. 2014. "Growth Force." *Stanford Social Innovation Review*. http://ssir.org/articles/entry/growth_force

Brakman Reiser, Dana, and Steven Dean. 2014. "Creative Financing for Social Enterprise." *Stanford Social Innovation Review*. http://ssir.org/articles/entry/creative_financing_for_social_enterprise

Prahalad, C. K. 2010. "The market at the bottom of the Pyramid". In *The Fortune at the Bottom of the Pyramid: Eradicating Poverty through Profits*. Pearson Education: New Jersey: 27-46.

Credit Suisse Research Institute. 2012. *Investing for Impact: How Social Entrepreneurship is Redefining the Meaning of Return*: 1-56. www.weforum.org/pdf/schwabfound/Investing_for_Impact.pdf

Monitor Group. 2012. *From Blueprint to Scale: The Case for Philanthropy in Impact Investing*: 1-62. <http://acumen.org/idea/from-blueprint-to-scale/>

Monitor Institute. 2009. *Investing for Social and Environmental Impact*: 1-82. http://monitorinstitute.com/downloads/what-we-think/impact-investing/Impact_Investing.pdf



Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union



Τάξη 7: Ηγεσία στις Κοινωνικές Επιχειρήσεις

Υποχρεωτική βιβλιογραφία:

Ridley-Duff, Rory, and Mike Bull. 2011. *Understanding Social Enterprise: Theory and Practice*. Los Angeles: Sage: chapter 10

Bornstein, David. 2005. *How to Change the World: Social Entrepreneurs and the Power of New Ideas*. New York: Penguin Books: Chapter 18: 233-241. (μόνο για Ακαδημαϊκά Ιδρύματα και για Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση)

Πρόσθετη βιβλιογραφία:

Landles-Cobb, Libbie, Kirk Kramer, and Katie Smith Milway. 2015. “The Nonprofit Leadership Development Deficit.” *Stanford Social Innovation Review*. http://ssir.org/articles/entry/the_nonprofit_leadership_development_deficit

Senge, Peter, Hal, Hamilton, and John Kania. 2014. “The Dawn of System Leadership.” *Stanford Social Innovation Review*. http://ssir.org/articles/entry/the_dawn_of_system_leadership

Τάξη 8: Μάρκετινγκ της Κοινωνικής Επιχείρησης, Κίνητρα, Πειθώ και Ελκυστικότητα στο ευρύ κοινό.

Υποχρεωτική βιβλιογραφία:

Doherty, Bob, George Foster, Chris Mason, John Meehan, Karon Meehan, Neil Rotheroe, and Maureen Royce. 2009. *Management for Social Enterprise*. London, Sage: Chapter 6.

Madill, Judith, and Rafael Ziegler. 2012. “Marketing Social Missions - Adopting Social Marketing for Social Entrepreneurship? A Conceptual Analysis and Case Study.” *International Journal of Nonprofit and Voluntary Sector Marketing* 17: 341–351. (μόνο για Ακαδημαϊκά Ιδρύματα και για Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση)

Πρόσθετη βιβλιογραφία:

Susan Colby, Nan Stone, and Paul Cartter, “Zeroing in on Impact: In an Era of Declining Resources, Nonprofits Need to Clarify their Intended Impact,” *Stanford Social Innovation Review*. Fall 2004: 24-33. <http://sc4ccm.jsi.com/files/2012/10/Zeroing-in-on-impact-article.pdf>

5. Μέτρηση Κοινωνικού Αντίκτυπου / Ανάλυση Κοινωνικού Αντίκτυπου

Ακαδημαϊκή και επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση: 2 ακαδημαϊκές ώρες

Μη τυπική εκπαίδευση ή ενδοεπιχειρησιακή κατάρτιση: 1 ακαδημαϊκή ώρα

Οι φοιτητές θα εξοικειωθούν με το θέμα της μέτρησης του κοινωνικού αντίκτυπου και θα μάθουν για τις υπάρχουσες προσεγγίσεις και μεθόδους μέτρησης του αντίκτυπου των οργανισμών με κοινωνική αποστολή. Στο τέλος του μαθήματος θα πρέπει να αφιερωθούν 20 λεπτά σε έναν σύντομο απολογισμό.



Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union



Υποχρεωτική βιβλιογραφία:

Kramer, Mark 2005. *Measuring Innovation: Evaluation in the Field of Social Entrepreneurship*.
<https://business.ualberta.ca/-/media/business/centres/cccsr/ccse/documents/generalinformation/reports/reportkramer.pdf>

Gugerty, Mary Kay, and Dean Karlan. 2014. “Measuring Impact Isn’t for Everyone.” *Stanford Social Innovation Review*. http://ssir.org/articles/entry/measuring_impact_isnt_for_everyone

Ridley-Duff, Rory, and Mike Bull. 2011. *Understanding Social Enterprise: Theory and Practice*. Los Angeles: Sage: Chapter 12. (μόνο για Ακαδημαϊκά Ιδρύματα και για Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση)

Πρόσθετη βιβλιογραφία και εκπαιδευτικό υλικό:

TED talk: Melinda Gates – What Non-profits Can Learn from Coca-Cola.
http://www.ted.com/talks/lang/en/melinda_french_gates_what_nonprofits_can_learn_from_coca_colo.html

Kroeger, Arne, and Christiana Weber. 2015. “Developing a Conceptual Framework for Comparing Social Value Creation.” *Academy of Management Review* **40**(1): 43–70.

House, Ernest. 2005. “Qualitative Evaluation and Changing Social Policy” *The Sage Handbook of Qualitative Research*, Third Ed. Normal Denzin and Yvonna Lincoln. Eds. Sage: 1069-1081.

Nicholls, Alex. Ed. 2006. *Social Entrepreneurship, New Models of Sustainable Social Change*. Oxford University Press: Chapters 3 and 12.